

מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות צב.

עין משפט נר מצוה

ד א ב מיי פייט מלג
מכירה ה' י סמג
לאון קפ טוש"ע ח"מ ס'
רס ספ"ק ב'
ג ד מיי פייט מלג
מלה וזה ה' י סמג
עשין זד טור ח"מ סימן
קא:
הו ה מיי שס ה' ט סמג
ס טוש"ע ח"מ ס'
ק ספ"ק א'
ז ו מיי פייט מלג
מלה וזה ה' י סמג עשין
זד טוש"ע ח"מ ס' קט
ספ"ק א'.

תוספות ר"ד (המשך)

זה לאחר באחריות ובא
ח"ה דראובן וטרפה ממנו
י"ה שמעון מפנהו ועל
ראובן לא יוכל לחזור
שהיה שלא באחריות
לקח ממנו כן כשכבה
לראובן עצמו יפצה לו:
א"ל רבא נהי דאחריות
עליה קבלי עליה
אחריות דנפשיה מי קביל
עלייהו פי' כל העוררים
עליו שלא מחמתו קבל
עליו אבל ערעור הבא
לו מחמתו לא קבל
עליו ומודה רבא בראובן
שירש שדה מינקב ומכרה
לשמעון ושלא באחריות
וחזר ומכרה לראובן
באחריות ואחא ב"ח
דיעקב וקטרף לה מניה
דינא הוא דאזיל שמעון
ונפצי ליה מ"ט ב"ח
דיעקב בכ"ח דעלמא דמי:
אמר רב"ח דראובן שמכר
שדה לשמעון באחריות
והקפן עליו במלוה פי'
שלא נתן לו שמעון דמי
השהה אלא חבול לו
ש"ח ע"ליתן ומת ראובן
ואחא ב"ח דראובן וקטרף
לה שמעון ופיסיה
בוזי דנא הוא דאמרי
בני ראובן לשמעון אגן
מטלטלי שבדין אבון גבך
ומטלטלי בדין אבון גבך
לא משתעבדי אמר רבא
ואי פיקח הוא שמעון
מגבי ל' ניהילי והדר גבי
ל' ניהילי מדר"ג דארי'
אבי"ח דיתומים שגבו
קרקע בחוב אביהם ב"ח
גובה אותה מהן פי' כיון
דהוה משעבד לאביון
כאלו זבנא מרמא אבל
השתא תיקון דמטלטלי
ירחמי משתעבדי לב"ח
ואצ"ג דקיל' דהיכא דאית
ל' וזוי ללוה לא מצי
לסלקי לב"ח בקרקע
הבא שאני משום דא"ל
אמאי שטרותו נפשיכו
משלומי משום דלית לכו
קרקע אנא עבדינא מילתא
דהוה משעבד לאביון
דהתני לכו ותו דאמרי'
להו האי ארעא משעבד
ליריכו ומשעבדא נמי
ליריכו מר"ג: אמר רבא
ראובן שמכר כל שדותיו
לשמעון וחזר שמעון ומכר
שדה אחת לר' ובא ב"ח
ראובן רצה מזה גובה
רצה מזה גובה ולי'
אלא דבין בינוית אבל
ובין יבירות ועידית לא

וקפו במלוה לא מצי אמרי בני ראובן לשמעון מדי דחצינן הך מעות
כאלו הן מונחין בידו במשכון תחת השדה אם יטרפוה ממנו ולי"כ אתי
שפיר דקנט באחריות דשלא באחריות אין חילוק בין זקפו ללא זקפו
ואפי' אם מ"ל דזקפו לאו דווקא ולא נקט זקפו אלא משום לומר
שנתקיים המכר דכל זמן ועל ועפיק

ואתא בעל חוב דראובן וקטרף ליה מיניה
דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה א"ל רבא
נהי דאחריות דעלמא קביל עליה אחריות
דנפשיה מי קביל עליה יומודה רבא בראובן
שירש שדה מינקב ומכרה לשמעון שלא
באחריות ואחא שמעון ומכרה לראובן
באחריות ואחא בעל חוב דיעקב וקטרף ליה
מיניה דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה
מניה מאי טעמא בעל חוב דיעקב כבעל
חוב דעלמא דמי א"ל אמר רמי בר חמא דראובן
שמכר שדה לשמעון באחריות וקפן עליו
במלוה ומת ראובן ואחא בעל חוב דראובן
וקטרף לה משמעון ופיסיה בוזי דינא הוא
דאמרי ליה בני ראובן אגן מטלטלי שבק
אבון גבך ומטלטלי דיתמי לבעל חוב לא
משתעבדי אמר רבא דאי פקח אידך מגבי
להו ניהילייהו ארעא והדר גבי לה מינייהו
כרב נחמן דאמר רב נחמן אמר ר' רבה בר
אבוה דיתומים שגבו קרקע בחובת אביהן
בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן א"ל אמר רבא
דראובן שמכר כל שדותיו לשמעון וחזר
שמעון ומכר שדה אחת לר' ואחא בעל
חוב דראובן רצה מזה גובה רצה מזה גובה
ולא אמרן אלא דובנה בינונית אבל זבנה
עידית ויבירות מצי אמר ליה להכי טרחי
וביני ארעא דלא חייא לך ובינונית נמי לא
אמרון אלא דלא שבק בינונית דכוותה
אבל

מלוה אבל לא זקפו ליכא למיחש להם התפיסו כררי וליכא שבעה
והואיל וכן לא מצי יתמי למימר ליה ולא מידי. מ"ר. ויתמה והואיל ולא
זקפו ליכא למיחש לזררי א"כ למאן דמפרש טעמא דערין פרק שם
היתומים (דף כג.) דאין נוקקין לנכסי יתומים קטנים אלא"כ רבית
אורכלת בהן משום כררי משכחת לה דנוקקין כמו לראובן שמכר שדה
לשמעון באחריות ולא זקפו עליו במלוה ומת ושלם שמעון המעות
ליתומים ואח"כ נמצאת שאינה שלו הרי עכשיו חוזר על היתומים
ונוקקין ואח"כ ואלה חיישין לזררי וזמרי לי רבי נהי דיתומים
גדולים לא הוה חיישין לזררי כה"ג דיתומים קטנים חיישין טפי:
ופייסיה בוזי. אומר רבי דרבותא הוא לא מציעא היכא דלא
פייסיה דאזינו יכול לעכב המעות אלא אפי' פייסיה
דקד"ה הרי פרע חוב שלהם וסילק בעל חוב זה מעליהן קא משמע
לן דאפי' אמרי ליה אגן מטלטלין כו': **אי פיקח אידך מגבי** דהו
ניהילייהו וכו'. מכאן יש להוכיח דאפי' דלמרי' לעיל דפרק הכותב
(דף פו.) דלינו דבעל חוב בזוי היכא דלית ליה זוי מ"מ אם הפסיד
הלוה בפק לא יתן לו זוי כגון הכא דמצי מגבי להו קרקע ואינו
עושה שלא כדיו: **לראובן שמכר** כ"ה שדותיו לשמעון. פי' דקונטרס
בשטר אחד דבשני שטרות לא אמרי' רבא מזה גובה רבא מזה גובה
משום דאזינו יכול לגבות מלוי אלא"כ לקח משמעון אותה שקנה באחרונה
מראובן דאי לקח אחת מאותן שלפני האחרונה לא גבי בעל חוב מלוי
דא"ל הניח לך שמעון מקום לגבות הימנו שקנה את שלי מראובן
ומעשה שקנהה שמעון נסמלק שיעבודך ונשאר שיעבודך על הנותרות

ולא נהירא לרבי דמצי שמעון למימר ליה מ"ט אמור רבנן אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש שם בני חורין ואפי' הן יבירות תקון
העולם כל זמן שיש אצל בעל חובו כדי חובו לא יטרוף לקוחות
ככל כהן שמעון לאו בעל חובו הוא ואף עליו מכת טירפא הוא צא:
דינא

ואחא בעל חוב דראובן. שהיה שטר קודם למכירה ראשונה שמכרה
לראובן לשמעון ואילו צא ומלאה צד שמעון הכי נמי הוה טריף לה:
דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה. כשם שאילו מכרה שמעון זה לאיש
אחר באחריות וצא בעל חוב דראובן וטרופה היה שמעון מפנהו ועל
לראובן לא יוכל לחזור שדה שרש שלל

באחריות לקחה הימנו כהן כשמכרה
לראובן עצמו יפצה לו: נהי דאחריות
דעלמא. כל העוררים עליה שלל
מחמת ראובן קיבל עליה שמעון:
אחריות דנפשיה. ערעור הבא לו
מחמת עצמו: **כבעל חוב דעלמא דמי.**
המערור עליה שלל מחמת ראובן אלא
מחמת מי שמכר לו לראובן תחלה
וכשם שאם לקחה לראובן מלוי ומכרה
לשמעון שאינו אחיו שלל באחריות
וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריות
וצא בעל חוב דלוי הקודם לשטר
מכירה ראשונה וטרופה מראובן כריך
שמעון לפנותו שהרי באחריות מכרה
והוא לקחה שלל באחריות אף כשירשה
לראובן מינקב ומכרה ולא בעל חוב
דיעקב יפצה שמעון ולא אמרי' דראובן
כרעיה דאזיה הוא ואחריות דראובן
לא קיבל עליה שמעון: **ווקפן עליו**
במלוה. שלא נתן לו שמעון דמי השדה
אלא כתב לו שטר חוב עליהם:
ופייסיה בוזי. צמעות דמי השדה
שהיה חייב ליתמי פייס את הנושה
בשכל ראובן כשנאחריות מכרה לו:
מטלטלי שבדין אבון גבך. והיה בעל
חוב של אביו מסולק ממנו שאין לנו
קרקע והמעות לא היה לך ליתן
דמטלטלי דיתמי לא משמעדי לבעל
חוב ועתה גם אתה אין לך לחזור
עליו על האחריות לפי שאין לנו
קרקע מאביו: **מגבי** להו ארעא.
כשתצוהו היתומים יפרע להן קרקע

דמיי המעות והדר גבי מנייהו בשביל
לא ירשנו קרקע זה מאביו אלא לקחנהו צמעות דאמר להו ע"י שעבוד
חוב אביהם צאה לכס והרי היא לכס כירושת קרקע שלקח אביהם
בחייו: צ"ח. של אביהם: חוזר וגובה אוסא מהם. כאלו נפלה
להם ממת צירוסה: על שוואיו. בשטר אחד. דבשני שטרות אין
גובין מלוי אלא א"כ לקח משמעון אותה שלקח מראובן באחרונה
דמצי א"ל הניח לך שמעון מקום לגבות הימנו כשלקח את זו ואין
זו כשעבודך דאין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש שם בני
חורין: **רבה מזה גובה רבא מזה גובה.** וכדמסיים ואזיל דזון בני
משמעון בינונית ששעבוד בעל חוב עליה ולא שבק בינונית משל
לראובן אלא שמעון הלך רצה לגבות משמעון עידית גובה דאמר
ליה אתה לקחת כל השדות ונכנסת תחת ראובן להשתעבד לחובי
וכל זמן שאמנא משל ראובן אלך כלום לא אטרית את לוי שנית
לי מקום לגבות רבא מלוי גובה כגון אם לא ימנא אלא שמעון משל
לראובן אלא יבירות גובה בינונית מלוי דא"ל לקחת את שעבדי בינונית
שדיני מוטל עליה. ואפי' דאלו לקחה לוי לבינונית או מראובן והניח
אלו יבירות לא היה יכול בעל חוב דראובן לחזור על לוי כדמתן
[גיטין מה:] אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין ואפי' הן
יבירות התם הוא דראובן בעל חובו הוא ואמור רבנן מפני תקון
העולם כל זמן שיש אצל בעל חובו כדי חובו לא יטרוף לקוחות
ככל כהן שמעון לאו בעל חובו הוא ואף עליו מכת טירפא הוא צא:
דינא

ולא נהירא לרבי דמצי שמעון למימר ליה מ"ט אמור רבנן אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש שם בני חורין ואפי' הן יבירות תקון
העולם כל זמן שיש אצל בעל חובו כדי חובו לא יטרוף לקוחות
ככל כהן שמעון לאו בעל חובו הוא ואף עליו מכת טירפא הוא צא:
דינא

א) פסחים לא... ב) שם קטן
ק. י"ב קה"א. ג) א"א ח"מ:
ע"ש.

מוסף רש"י

ראובן שמכר שדה
לשמעון באחריות. שמה
יעלנה בעל חוב דראובן
משמעון בשביל חוב
ששיעבדה לו ראובן, שישלם
לו ראובן זה עתה
לשמעון, ולא היו לו נכסים
עוד על דבר אחריות זה
(פסחים לא...), וקפן עליו
במלוה. שלא היו מעות
לשמעון שפסק על שם זה
ומכר לראובן שטר עליהן
ועשד נכסיו לו עליהן
(שם). ומת ראובן.
ומכר, וצא בעל חוב
הטרופה משמעון ועדין לא
נתן שמעון המעות לראובן
ולא ליתומים ופיסיה
שמעון לבעל חוב דראובן
במלות המעות (שם). דינא
הוא דעלמא קבלי ליה בני
ראובן. אפי' דלכוון
קביל עליה אחריות מכרה
זו אפילו הכי יטוין עליה
לראובן לנא על שמעון
ולמר אבון גבך. לא הית
שבק אבון גבך. לא הית
חייב עליו אלא מעות ולא
היה לך ליתן לבעל חוב
ולא לעכבן בשביל אחריות
מכירתך. דמטלטלי דיתמי
לא שיעבדו לבעל חוב
דקרקע על יתומים לא
דלמריין בעל חוב גובה
אותה בחובת אביו, משום
דמסיים תל שיעבדא
עליהן, אבל על מעות שלל
היו בעין לו חיל בשעבוד
ממייס עליהן וכשהן בעין
אין כהן ליה, ובעל חוב
המעות דיימי יתומים לא
הלוה זה כלום (שם). אמר
רבא אי פיקח אידך. זה
שמעון יעשו ואמר להם
אין לו מעות לפרעו ונתם
אלא קרקע יש לו ונתנם
להם בחיובתם וחזר וגובה
אותם מהם בשביל אחריות
מכירה שקבל אביו עליו,
השתא כי אגבי ליה הא
ארעא איגאלי מילתא דלא
מטלטלי הוא דשביק עליה
אלא קרקע (שם). יתומים.
בני מלוה, שבק קרקע.
מן הלוה, בעל חוב. של
אביו שנתמייס לו אביו
מעות, חזר וגובה אותה
מחן (רש"י ב"ב קה"ה).
רצה מזה גובה רצה
מזה גובה. רבא מלוי
גובה אותה שיהי' דלמרי'
ליה שיעבדי שקלתי, רבא
משמעון גובה מבינונית
דא"ל את בעל דביח דדי
לאן דשקלת טולה נכסי
דראובן (ב"ח ח). ולא
אמרן. דגובה מלוי, אלא
זון לו בינונית (שם).

תוספות ר"ד

אמר רב"ח דראובן שמכר
שדה לשמעון שלא
באחריות וחזר שמעון
ומכרה לראובן באחריות
ואחא ב"ח דראובן וקטרף
ל' מניה דינא הוא דאמרי'
שמעון ומפצי לראובן
פי' אתא ב"ח דראובן
שהיה שטר קודם למכירה
ראשונה שמכר ראובן
לשמעון ואילו בא ומצאה
ביד שמעון ה"ג דהוה
טרף ליה אמר רב"ח
דינא דאזיל שמעון ומפצי
לי שאילו מכרה שמעון